

2018Z23873

Vragen van het lid **Van Helvert** (CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de ontwikkeling dat Zuid-Afrika in sneltreinvaart aankeerst op landonteigening* (ingezonden 14 december 2018).

Vraag 1

Hoe beoordeelt u de berichtgeving dat Zuid-Afrika «in een sneltreinvaart aankeerst op landonteigening van blanke boeren zonder enige compensatie»?¹

Vraag 2

Klopt het dat de parlementaire commissie, die aangewezen was om het proces van een mogelijke grondwetswijziging te leiden in het kader van landhervorming, tot het oordeel is gekomen dat het grondwetsartikel 25 geamendeerd dient te worden, waarbij de grondwetswijziging behandeld en aangenomen dient te zijn voor het einde van de termijn van het huidige parlement?

Vraag 3

Heeft het Zuid-Afrikaanse parlement bij motie een deadline gesteld aan de daarvoor ingeroepen parlementaire commissie om haar werkzaamheden uiterlijk afgerond te hebben op 31 maart 2019?

Vraag 4

Herkent u zich in de kritiek vanuit de oppositie dat de grondwetswijziging hiermee een «fait accompli» is, waarbij er geen rekening meer gehouden wordt met bezwaren en inbrengen vanuit de samenleving?

Vraag 5

Hoe verhoudt zich dit tot uw eerdere stelling dat publieke consultaties een «belangrijke bron van informatie» zijn in het proces?² Vindt u dat het proces zorgvuldig doorlopen wordt nu de grondwetswijziging er in sneltreinvaart doorheen gedrukt dreigt te worden?

¹ <https://www.dailymail.co.uk/news/article-6476579/South-Africa-sets-date-white-farmers-land-grab-months-announcing-test-case.html>

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 3069

Vraag 6

Waarom heeft u het standpunt van de Zuid-Afrikaanse president Ramaphosa, dat landonteigening zonder compensatie constitutioneel al mogelijk is, niet veroordeeld maar er slechts kennis van genomen?

Vraag 7

Wat vindt u van de testcase die Zuid-Afrika wil uitvoeren in de stad Ekurhuleni om daar 350 hectare grond af te pakken van de eigenaren zonder compensatie?

Vraag 8

Wat vindt u bovendien van de berichtgeving dat Namibië het voorbeeld van Zuid-Afrika gaat volgen en ook massaal tot landonteigening wil overgaan, waarbij de helft(!) van de vruchtbare landbouwgronden – 15 miljoen hectare – zal worden onteigend?³

Vraag 9

Dreigt ook in Namibië onteigening zonder compensatie, met alle mogelijke gevolgen voor de voedselvoorziening en economie van dien? Wat vindt u daarvan?

Vraag 10

Herinnert u zich uw toezegging om in de Europese Unie (EU) voor te stellen om de landonteigeningen toe te voegen aan de onderwerpen tijdens de EU-Zuid Afrika top op 15 november?⁴

Vraag 11

Wat vindt u van het zeer magere statement dat de EU heeft afgegeven?⁵ Zijn de zorgen van Nederland overgebracht en geadresseerd? Zo nee, waarom niet?

Vraag 12

Vindt u landonteigening zonder compensatie en op basis van huidskleur in strijd met de mensenrechten? Als u deze vraag niet kunt of wilt beantwoorden, bent u dan bereid advies te vragen aan de extern volkenrechtelijk adviseur? Zo nee, waarom niet?

Vraag 13

Vindt u het een goed idee als uw nieuwe mensenrechtenambassadeur een bezoek brengt aan Zuid-Afrika en daarbij de kwestie van landonteigening adresseert? Zo nee, waarom niet?

Vraag 14

Hoe lang wilt u blijven wachten voordat u met een standpunt komt, terwijl Zuid-Afrika in sneltreinvaart afkoerst op wijziging van de Grondwet, met alle mogelijk desastreuze gevolgen van dien? Welke mogelijkheden zijn er nog om druk uit te oefenen op Zuid-Afrika als de grondwetswijziging definitief is?

Vraag 15

Bent u bereid in kaart te brengen hoeveel en welke boeren met een Nederlandse nationaliteit zich in Zuid-Afrika bevinden die mogelijk getroffen kunnen worden door onteigening van hun gronden zonder compensatie? Zo nee, waarom niet?

³ <https://www.dailymail.co.uk/news/article-6228085/Namibia-follows-South-Africa-land-reform-pledge.html>

⁴ Kamerstuk 32 735, nr. 228

⁵ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/11/15/joint-statement-of-the-7th-eu-south-africa-summit/#>